MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-8 ta' Jannar, 2010

Citazzjoni Numru. 97/2008

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fis-7 ta' Marzu 2008 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-kontendenti ċċelebraw żwieġ bejniethom fis-27 ta' April 1995, fil-Knisja Parrokkjali tal-Gżira, kif jirriżulta miċ-Ċertifikat taż-Żwieġ relattiv li kopja tiegħu hi hawn annessa u esebita u mmarkata bħala Dok. A;

2. Illi l-kunsens tal-partijiet kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha taż-żwieġ;

3. Illi *inoltre*, il-kunsens tal-partijiet jew min minnhom inkiseb ukoll b'qerq dwar kwalita` tal-parti l-oħra illi setgħet mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa;

4. Illi ulterjorment, il-kunsens tal-partijiet jew min minnhom ingħata b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew għad-dritt għall-att taż-żwieġ;

Ir-Raġuni tat-Talba

5. Illi għalhekk iż-żwieġ ċelebrat bejn il-kontendenti fis-27 ta' April 1995, ġewwa l-Knisja Parrokkjali tal-Gżira, huwa null u bla effett fil-Liġi għall-fini tad-dispożizzjojnijiet tal-Artikolu 19 tal-Att Dwar Iż-Żwieġ tal-1975;

6. Illi dawn il-fatt huma a konoxxenza diretta tal-esponenti.

It-Talbiet

Tgħid l-intimata għaliex dina l-Qorti ma għandhiex:-

1. Tiddikjara ż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet nhar is-27 ta' April 1995, bħala null u bla effett fil-Liġi, għar-raġunijiet fuq premessi.

Bl-ispejjeż kontra l-intimata li tibqa' minn issa nġunta għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fit-19 ta' Frar, 2009, li permezz tagħha eċċepiet:

1. Illi l-attur jibbaża l-vertenza odjerna fuq diversi kawżali u li, skond hu, huma attribwibbli liż-żewġ partijiet.
2. Illi l-konvenuta taqbel illi ż-żwieġ iċċelebrat bejn il-kontendenti fis-27 ta' April 1995, jiġi dikjarat null u bla

effett pero` għal-raġunijiet esklużivament imputabbli lill-attur.

3. Illi fir-rigward tal-kunsens tal-partijiet u li dan hu vvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja matrimonjali, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali ta' żwieg l-esponenti tissottometti li dan in-nuqqas hu attribbwibbli lill-attur.

4. Illi għalkemm l-esponenti kellha tmintax-il (18) sena meta żżewġet l-attur, hija xorta waħda setgħet tagħraf l-obbligazzjonijiet u r-responsabbilitajiet tal-ħajja konjugali b'mod ċar.

5. Illi l-kunsens li nkiseb b'qerq dwar kwalita` tal-parti l-oħra illi setgħet mix-xorta tagħha tfixkel il-ħajja miżżewġa dan in-nuqqas hu wkoll attribbwibbli lill-attur.

6. Illi mhux minnnu li l-kunsens tal-partijiet jew min minnhom ingħata b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

7. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

8. Bl-ispejjeż kontra l-attur.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat- l-affidavit tal-partijiet u tal-familjari tagħhom;

Rat il-verbali tas-seduti illi saru quddiem l-assistent ġudizzjarja;

Rat il-verbal tas-seduta tat-23 t'Ottubru, 2009 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-attur;

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-1995 a bażi tal-Artikolu 19(1) (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta filwaqt li taqbel li ż-żwieġ għandu jkun dikjarat null qed tgħid li dan il-fatt għandu jkun imputabbli għall-istess attur. Iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: *"F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju."* (**"Anna Tonna vs Alexander Tonna"** deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

Illi l-artikoli ċitati mill-attur jirrigwardaw:

19 (1) (c) – qerq dwar il-kwalita` tal-parti l-oħra.

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Illi kif qalet il-Qorti tal-Appell fil-kawża **"Joseph Zammit vs Bernardette Zammit"** (27 ta' Jannar, 2006):

"Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi ppruvat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Illi fil-kawża **"Nicholas Agius vs Rita Agius"** (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: *"B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-*

ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ." F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi **"Angela Spiteri vs Joseph Spiteri"** (4 ta' Novembru, 1994), **"Robert Attard vs Josephine Attard"** (18 ta' Ottubru, 1995) u **"Janet Portelli vs Victor Portelli"** (14 ta' Awissu, 1995).

Illi fil-kawża fl-ismijiet **"Mario Mizzi vs Maris Mizzi"** (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li: *"Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."*

Illi huwa ċar għall-Qorti li l-konvenuta għandha raġun tgħid li l-annullament taż-żwieġ għandu jkun għal raġunijiet imputabbli lill-attur. Jirriżulta mill-atti infatt li ma hemm ebda raġuni valida li ressaq l-attur sija bid-depożizzjoni tiegħu u sija bil-provi l-oħra li ressaq li jistgħu jwasslu lill-Qorti biex tilqa' t-talbiet tiegħu. Bħal ħafna kawżi simili, il-provi mressqa mill-attur kienu jkunu validi f'kawża ta' separazzjoni iżda mhux f'kawża bħal dik odjerna. Min-naħa l-oħra mill-provi mressqa mill-konvenuta jirriżulta li l-attur qatt ma kellu f'moħħu li jgħix ta' miżżewweġ, anzi ried jibqa' jgħix ta' ġuvni. Mill-provi prodotti jirriżultaw l-estremi taħt is-sub-inċiż(d).

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet fis-27 ta' April 1995; spejjeż ikunu a kariku tal-attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------